

Puoccâm já vajoidittem

UÁNIHÁVT JÁ ČIELGÁSÁVT

Siskáldâs

Jis tun puáccááh	3
Talhâssajanmáávsuh	6
Sajanmáávsuh priivaat pyecceetipšoost já pänitipšoost	10
Sajanmáávsuh maadhijn	12
Puocâmpeiviruttâ	14
Pargonavcâttesvuotâiälättâh	17
Pargotiervâsvuotâhuolättâs	18
Jis pärni puáccáá	20
Toorjâ vajoiditmân	22
Vádulâštorjuuh	26
Uuccâm já mäksim	28
Návt Kela palvâl	31

Jis tun puáccááh

Jis tun puáccááh tâi jis tust tuodâštuvvoo váddu, puávtáh uázžud Kelast ruđâlii torjuu. Jis puácvuotâ tâi váddu vaaigut tuu navccáid piergid aargâst tâi porgâđ, puávtáh uázžud Kelast vajoidittem.

Taan tiedettemčáállusist muštâluvvo, maht Kela sajanmáksá puácvuodâ tovâtem koloid já iššeed tuu ruđâlávtt puácvuodâ ääigi. Tiedettemčáállusist muštâluvvo meiddei Kela ornim vajoiditmist.

Toos lasseen tiedettemčáállusist muštâluvvo pargotiervâsvuotâhuolättâsâst já vádulâštorjuin.

Tiedettemčáállus loopâst láá tiäduh tast, maht torjuuh occojeh.

Tiedettemčáállus muštâl ive 2021 tiileest.

Lasetiäduh viermist já puhelimáin

Kela torjui pirrâ muštâluvvo anarâškielân čujottâsâst
www.kela.fi/anaraskielan

Puocâmääigi torjuin já vajoiditmistmuštâluvvo tärhibeht Kela suomâkielâliijn siiđoin
www.kela.fi/sairastaminen
www.kela.fi/kuntoutus

Jis tust láá koččâmušah, puávtáh suáittid palvâlemnumerân
020 692 204

Maid koloid Kela sajanmáksá?

Kela máksá iärásij lasseen uási čuávuvâin koloin:

- reesepttalkkâseh, moh kuleh sajanmäksimnáál talkkâsâid
- priivaat tuáhtár máávsuh
- priivaat pänitúáhtár máávsuh
- määđhij pyecceetiipšon, tutkâmušân tâi vajoiditmân.

Toos lasseen Kela máksá tiänásmonâtem, mii šadda jieijâs puácvuodâst tâi puáccám päärni tipšomist.

Kela ij sajanmäävsi tipšom almos tiervâsvuotâhuolâttâsâst adai tipšon tiervâsvuotâkuávdâást teikâ pyecceiviäsust.

Jis tun lah pargoost, te tun puávtáh eellid meid pargoadeleijee ornim pargotiervâsvuotâhuolâttâsâst. Toos lasseen táhádâsfinnoduvah vyebdih priivaat puocâm táhádâsâid puáccám várás.

Kela-korttâ

Jis tust lii Kela-korttâ, te tun uážuh tooin sajanmáávsu tipšokoloin maangâin priivaat tuáhtársajattuvâin. Návt tun jieih taarbâš uuccâđ sajanmáávsu sierâ.

Kela addel Kela-koortâ puohháid, kiáh kuleh Suomâ sosiaaltoorvon. Korttâ lii nuuvtá, já tot postâduvvoo pááikán.

Puávtáh tiiláđ Kela-koortâ palvâlemnumerist
020 692 204.

Eurooplâš pyecceetipšokorttâ

Jis tun madhâšah eres Euroop enâimijn, te tust lii pyeri lede fáárust eurooplâš pyecceetipšokorttâ.

Puávtáh tiiláđ tom viermist:

www.kela.fi/viermist

Puávtáh meid suáittid palvâlemnumerân
020 692 204

Korttâ lii nuuvtá. Tot vuolgâttuvvoo pááikán.

Jis tun puáccááh kivkked, te čääiti koortâ já persovntuodâštus olgoenâimijn tipšosaajeest. Korttâ tohhee EU-enâimijn, Eta-riijkâin já Sveitsist. Ovdil määđhi kannat väldid čielgâsin, ete maht mon-uv enâmist kalga toimâđ, jis puáccáá.

Lasetiäđuh viermist:

www.kela.fi/sairaanulkomailla

Jis tust ij lah eurooplâš pyecceetipšokorttâ fáárust, te tun puávtáh uuccâđ sajanmáávsuid mañeláá Kelast.

Toos lasseen táhádâsfinnoduvah vyebdih mätkitáhádâsâid, moh sajanmäksih tipšokoloid.

Talhâssajanmáávsuh

Kela puáhtá máksid sajanmáávsu reesepttalkkâsijn, maid tuáhtár tâi pyecceitipšoo lii meridâm tuu puácuvuodâ tiipšon.

Uážuh sajanmáávsu ton maŋa, ko algâjješvástádâs lii tievâm. Algâjješvástádâs lii 50 eurod ivveest.

Kela ij määvsi sajanmáávsu puoh talkkâsijn.

Sajanmaksimnáál talkkâsijn lii tiätu viermist:

www.kela.fi/laakehaku

Apteekijn já Kelast lii meid tiätu, mon ennuv tun lah máksám algâjješvástádâs. Ko algâjješvástádâs lii olášum, te apteek keeppid talkkâs haddeest Kela máksim sajanmáávsu njuolgist. Loppâuási haddeest tun máávsáh jieš.

Čujoshadde já talkkâs lonottem hälbibân

Uási talkkâsijn lii meridum čujoshadde. Talkkâs vyebdimhadde puáhtá leđe stuárráb ko čujoshadde. Tun uážuh sajanmáávsu kuittâg enâmustáá čujoshade mield.

Apteek puáhtá lonottid talkkâs västideijee mutâ hälbib talkkâsân, jis halijdah. Apteek ij uážu lonottid talkkâs, jis talkkâs merideijee kiäldá lonottem.

Jis talkkâsist ij lah čujoshadde, te tun finnih sajanmáávsu vyebdimhade mield.

Ovdâmerkkâ čujoshaddeest já talkkâs loonootmist hälbib talkkâsân

Tuáhtár meridem taalhâs máksá 30 eurod. Taalhâs kulá čujoshaddejuávkun, mast čujoshadde lii 10 eurod. Kela máksá sajanmáávsu 40 % čujoshaddeest ađai 10 eurost. Sajanmáksu lii tienuuvt 4 euro. Tun máávsáh jieš loopâid ađai 26 eurod.

Apteekist lii kuittâg fáállun siämmáálágán mutâ hälbib taalhâs. Tot máksá tuše 10 eurod.

Jis tun lonottah tuu talkkâs toos, tun uážuh 4 euro sajanmáávsu já máávsáh jieš talkkâsist tuše 6 euro.

Sierânâssajanmáksu

Motomijn talkkâsijn tun puávtáh uážžud sierânâssajanmáávsu, mii lii stuárráb ko vuáđusajanmáksu. Tom uážžu tiätu vaigâdвуодâi já kuhesáigásij puácuvuodâi tiipšon meridum talkkâsijn.

Uusâ vuoigâdвуодâ eromâšsajanmááksun Kelast. Tun tarbâšah tađe várás tuáhtár čäällim B-ciäلكkâmuš.

Talhâssajanmáávsu puáhtá uážžud meid motomijn raavvâdvalmâštuvâin. Sajanmáávsu raavvâdvalmâštuvâin uážžu ovdâmerkkân mielkkiallergia tâi njommâsemhemâdâs pyeccee.

Uusâ vuoigâdnuodâ raavvâdvalmâštuvâi sajanmäksimân Kelast.

Tun tarbâšah tađe vârás tuáhtár čäällim B-ciälkkámuš.

Stuorrâ talhâskoloh

Jis tun koolgah uástid ennuv talkkâsijd, te tun puávtáh uázžud lasesajanmáávsu talhâskoloid.

Saat lisäkorvauksen,
Tun uázuh lasesajanmáávsu,
jis máávsáh talkkâsijn ive ääigi paijeel 580 eurod.
Loppäive máávsáh jyehi talkkâsist tuše 2,50 euro,
veikâ taalhâs ličij tivrásub.

Tun puávtáh čuávnuđ tunjin ive ääigi šoddâm talhâskoloid neetist čujottâsâst

www.kela.fi/asiointi

Talkkâs uástim olgoenâmijn

Jis tun ááiguh uástid talkkâs nube EU-enâmist, Eta-riijkâst tâi Sveitsist, te tun puávtáh pivdeđ tuáhtárist sierâ talhâsmiäradâs, moin puáhtá uástid talkkâs olgoenâmijn.

Tun puávtáh uuccâđ sajanmáávsu olgoenâmijn ostum talkkâsist maajeeldkietân Kelast.

Sajanmáávsu uázžum váátá,
ete taalhâs lii tuhhiittum sajanmäksimnâál Suomâst.

Sajanmáávsuh priivaat pyecceetipšoost já pänitipšoost

Kela máksá sajanmáávsu,
ko tun iäláh puácuvuodâ tiet priivaat tuáhtárist.
Kela máksá sajanmáávsu meiddei tutkâmušâin já tipšoin,
maid priivaat tuáhtár lii meridâm.
Tágáreh láá ovdâmerkkân fysioterapia
já laboratoriotutkâmušah.

Kela ij määvsi sajanmáávsu,
jis tun uusah priivaat tuáhtárist tuáhtárciälkkámuš
ovdâmerkkân vyeijimkoortâ, iäláttuv tâi oppâlájádâsân
uuccâm várás.

Kela máksá sajanmáávsu meid njäälmi já paanij tipšoost
priivaat pänituáhtárist.

Puávtáh uázžud sajanmáávsu pänituáhtár toohâm njäälmi
já paanij tutkâmušâst jyehi nube ivveest.
Jis tuu pänituáhtár avžut tärhistem ohtii ivveest,
puávtáh uázžud sajanmáávsu ohtii kalenderivveest.

Kela máksá sajanmáávsu meiddei röntgen- já
laboratoriotutkâmušâin, maid priivaat pänituáhtár meerid.

Kela máksá sajanmáávsu njälmihygienist adelem tipšoost,
jis tot vuáđuduvá priivaat pänituáhtár miärádâsân.

Kela ij táválávt sajanmäävsi päniproteesáid lahtojejiee koloid.

Kela ij sajanmäävsi toimáttâhkoloid.

Kela nannood tuáhtárpaalhij, tutkâmušâi já tipšoi
sajanmáávsuid.

Tun uázuh Kela sajanmáávsu enâmustáá meridum hade miel,
veikâ mávsáččih tuáhtár lunne elimist eenâb.

Tun puávtáh tärhistid čujoshoodijd viermist čujottâsâst

www.kela.fi/taksat

Tun uázuh sajanmáávsu távjá jo vuástávöldimist,
ko čááitáh tuu Kela-koortâ.

Tun puávtáh uuccâđ sajanmáávsu
meid maajeeldkietân Kelast.

Jis tun ucâluuh tiipšon nube EU-enâmân, Eta-riijkân tâi
Sveitsin, te tun uázuh tipšoost siämmáá sajanmáávsu,
mon tun uázuččih västideijee tipšoost Suomâst.

Luvvá lase tiervâsvuotâpalvâlusâi kevttimist olgoenâmijn:

www.kela.fi/yhteyspiste

Mii tuáhtárist elimist sajanmáksoo?

Hendâ eelij priivaat spesiaaltuáhtárist
já maavsij 20 miinut vuástávöldimist 80 eurod.
Kela nanodem sajanmáksu lii 13,50 eurod.
Kela sajanmáksá 13,50 eurod
já Hendâ máksá jieš loopâid ađai 66,50 eurod
(80 eurod–13,50 eurod = 66,50 eurod).

Sajanmáávsuh maadhijn

Kela sajanmáksá almos tâi priivaat tiervâsvuotâhuolâttâsân tohhum määđhi koloid, jis tun moonah tiipšon puácuvuodâ, äpittesvuodâ tâi šoddâdem keežild.

Vajoiditmân rahtum maadhijd Kela sajanmáksá, jis vajoiditem vuáđuduvá Kela tâi almos tiervâsvuotâhuolâttâs adelem vajoiditemmiärádâsân. Määđhih sajanmáksojeh táválávt aldemuu tipšosajan já hälbimus madhâšemvyevi miel.

Jis fáarust kalga leđe läidejejee tâi perruujeesân, te tun puávtáh uuccâđ sajanmáávsu meid sii mätkikoloin.

Kela ij sajanmäävsi talkkâsij sierâ viežžâmmäđhi apteekân.

Sajanmáksu ijâstâlmist

Jis tun koolgah ovdâmerkkân jotolâhohtâvuodâi tiet ijâstâllâđ tipšomsaajeest, te tun puávtáh uázžud ijâstâllâmruudâ. Tot lii enâmustáá 20,18 eurod pirrâmpееivist.

Maadhij jiešvástádâs

iešvástádâs lii 25 eurod määđhist oovtâ suundân. Jis tuu mätki máksá paijeel 25 eurod, Kela sajanmáksá tunjin sume, mii mana 25 euro paijeel.

Uusâ sajanmáávsu kuittâg meid vuálá 25 eurod máksám maadhijn. Kela rekinist taid miel ihejiešvástádâsân.

Ihejiešvástádâs meerhâš tom, ete jis tun lah máksám kalenderive ääigi mätkikoloid 300 eurod, te Kela sajanmáksá loppâive ääigi mätkikoloid ollásávt.

Taksimäädhih

Jis tuu tiervâsvuotâtile tâi vááijuvliih jotolâhtileh väätih taaksi kevttim, te tun puávtáh uázžud tast sajanmáávsu. Jis tun kiávtáh taksi jieijâđ tiervâsvuotâtile tiet, tust kalga leđe tipšomlájádâs adelem tuodâštus taaksi tarbâšlâšvuodâst (Todistus matkakorvausta varten SV 67).

Tiiláá taksi jieijâđ eennâmkode tiilâmnumerist. Návt tun uázuh mätkisajanmáávsu tállân taaksist. Jis tun tiilááh taksi eres saajeest, Kela ij sajanmäävsi tuu määđhi.

Taksij tiilâmnumereh láá neetist čujottâsâst www.kela.fi/nain-tilaat-taksin

Sämikielâlij fastâtaksvuoigâđvuotâ

Kela miärádâs miel sämikuávlust ässee sämikielâläid sämmilâid miedettuvvoo fastâtaksiäššigâsvuotâ Kela sajanmäksim taksimaadhij várás. Miärádâs vuáđuduvá säämi kielâlaahân, ijge sämikielâläš äššigâs taarbâš tom uuccâđ sierâ. Sämielâläš äššigâs puáhtá tiilâđ Kela-sáatu njuolgist sämikielâlii vyeijest.

Tun puávtáh čuávvud tunjin ive ääigi šoddâm mätkikoloid viermist čujottâsâst

www.kela.fi/asiointi

Puocâmpeiviruttâ

Kela máksá puácuvuodâ ääigi puocâmpeiviruudâ.
Tun puávtáh uážžud puocâmpeiviruudâ,
jis tun lah 16–67-ihásâš jiehe tuu puácuvuodâ tiet
paste porgâđ.

Puocâmpeiviruttâ máksoo táválávt ton maņa,
ko tun lah lamaš pyeccen 10 peivid.
Jis tun lah irätteijee,
te tun puávtáh uážžud puocâmpeiviruudâ jo tolebáá.

Jis tun uážuh puocâmpeiviruudâ ääigi päälhi,
te Kela máksá puocâmpeiviruudâ tuu pargoadeleijei.

Mon ennuv tun uážuh puocâmpeiviruudâ?

Puocâmpeiviruudâ mere meriduvvoo tuu ihepuáđui mielđ.
Ihepuáđuh uáivildeh tuu puáđuid 12 mánuppoojij ääigist.

Jis tuáhtár kaavnât, ete tun lah pargonavcâttes
ovdâmerkkân vyesimáánu 2021 rääjist,
Kela rekinist puocâmpeiviruudâ mere toi puáđui mielđi,
maid tun lah uážžum 1.4.2020–31.3.2021.

Toorjâ lii ain ucceeb ko pälkki.
Táválávt tot lii suulân 70 % puáđuin.

Peiviruttâ máksoo táválávt 6 peeivi ohhoost.
Jis tun uážuh puocâmpeiviruudâ ääigist päälhi,
Kela máksá puocâmpeiviruudâ pargoadeleijesâđ.

Meid pargottem tai uáppuruudâ uážžoo uáppee
puáhtá uuccâđ puocâmpeiviruudâ.

Uusâ puocâmpeiviruudâ 2 mánuppaje keejist
pargonavcâttesvuodâ älgimist.

Mon kuhháá puocâmpeiviruttâ máksoo?

Puocâmpeiviruttâ máksoo enâmustáá suulân ive ääigi.
Kela čielgâđ puocâmpeiviruttâpaje ääigi,
ete ličij-uv vajoiditmist iše tuu puácuvuodâ tipšoost.

Jis tun lah pargee,
te Kela pividá tuu toimâttid
pargotierivsvuotâtuáhtár čäällim ciälkkámuš
tuu pargonaavcâst já máhđulâšvuodâin juátkid pargostâđ.
Ciälkkámuš tarbâšuvvoo majemustáá talle,
ko tun lah uážžum puocâmpeiviruudâ 90 argâpeivid.

Lasepeeivih puocâmpeiviruutân

Motomijn tábáhtusâin Kela puáhtá miedettid
lasepeeivijd puocâmpeiviruutân.

Táválávt puocâmpeiviruudâ puáhtá uážžud
enâmustáá suullân ive.
Jis tun lah maccâm paargon ton maņa,
mutâ tuu puácuvuotâ iästá ain porgâm,
Kela puáhtá máksid lase puocâmpeiviruudâ vala 50 peivid.

Lasepeeivij uážžum váátá kuittâg tom,
ete tun lah lamaš pargoost ohtânmaanoost
30 peivid adai suulân mánuppaje ton maņa,
ko puocâmpeiviruudâ enâmusäigi lii nuuhâm.

Jis pargonavcâttesvuotâ juátkoo
jiehe tun pyevti maccâđ paargon,
Kelan tai pargoialâttâphlájádâs äššitobdeeh čielgâdeh,
ete puávtáh-uv pääccid pargonavcâttesvuodâiälâttâhân.

Uásipuoccâmpeiviruttâ

Uásipuoccâmpeiviruttâ tuárju paargon maccâm.
Tun puávtáh uázžud uásipuoccâmpeiviruudâ,
jis tun lah porgâmolesáigásávt ovdil puáccám
já maacah pyecceeluámust paargon aalgâst uásiáigásávt.
Pargoäigi kalga kepidud suulân piälân oovdeb pargoääigist.

Kela máksá uásiáigásâš porgâm ääigist
uásipuoccâmpeiviruttâ, mii lii peeli puoccâmpeiviruudâst.

Tun puávtáh algättid uásiäigipargo tolemustáá talle,
ko tun lah lamaš pyeccen 10 peivid.
Uásipuoccâmpeiviruttâ máksoo enâmustáá
120 argâpeivid adai suulân 5 mánuppaje.

Uusâ uásipuoccâmpeiviruudâ
majemustáá 2 mánuppaje siste taan peeivist,
kuás halijdah uázžud tom.

Puoccâmpeiviruttâ, vajoiditem vâi iäláttâh?

Jis puácuvuotâ pištá kuhháá, puávtáh uuccâđ torjuu
vajoiditem várás.

Ko tun lah uázžum puoccâmpeiviruudâ 60 argâpeivid,
te Kela čielgâd, ete puávtáččij-uv vajoiditem
išedid tuu puácuvuodâ.
Jis tun lah uázžum puoccâmpeiviruudâ 150 argâpeivid
adai masa 6 mánuppaje, te tun uázuh Kelast reevâ,
mast muštâleh vajoiditmist.

Jis tuu mielâst oro, ete tun tarbâšah vajoiditem,
savâstâl ääšist tuáhtârijnâd tâi váaldi ohtâvuodâ Kelain.
Puoccâmpeiviruttâ máksoo táválávt
enâmustáá 300 argâpeivid.

Pargonavcâttesvuotâiäláttâh

Jis tuu puácuvuodâst tâi váádust šaddee pargonavcâttesvuotâ
juátkoo jiehe tun pyevti uázžud puoccâmpeiviruudâ,
te tun puávtáh uuccâđ pargonavcâttesvuotâiäláttuv.
Tom puáhtá máksid pargoäláttâhlájádâs, Kela tâi kuhtuuh.

Kela máksá pargonavcâttesvuotâiäláttuv,
jis tun jiehe lah lamaš pargoelimist tâi
jis tun jiehe uážu tuárvi iäláttuv pargoäláttâhlájádâsâst.

Pargonavcâttesvuotâiäláttuv uázžumân vaaigut

- maggaar puácuvuotâ tâi váddu tust lii
- mon puáris tun lah
- maid pargoid tun lah porgâm
- maggaar škovliittâs tust lii.

Jis tun jiehe paste maccâđ paargon jiehe uážu iäláttuv,
te almottât pargo- já iäláttâstoimâttâhân adai PI-toimâttâhân
pargottes pargo-occen.

Almottât majemustáá čuávuváá peeivi puoccâmpeiviruudâ
nuhâmist.

Návt tun puávtáh uázžud pargottesääigi peiviruudâ,
ko tun vuárdâh miárdâs tuu pargonavcâttesvuotâiäláttuvâst.

Jis tun lah pargotteskasa jeessân,
te uusâ tienâspeiviruudâ tuu jieijâd pargotteskassaast.

Pargotervâsvuotâhuolâttâs

Pargoadeleijee kalga ornid puâcuvuođâid estâdeijee pargotervâsvuotâhuolâttâs puoh pargeid. Pargee tiervâsvuotâtile já pargonaavcâ čuávuh eereeb iärásij tiervâsvuotâtärhistmijn. Ulmen lii pargee pargonaavcâi siäilum.

Tun uážuh täärhib tiäđu tuu pargotervâsvuotâhuolâttâs palvâlusâin jieijâd pargoadeleijest. Pargoadeleijee puáhtá uuccâđ Kelast sajanmäksim pargotervâsvuotâhuolâttâs koloid.

Irâtteijee pargotervâsvuotâhuolâttâs

Meid priivaat irâtteijee puáhtá ornid olssis pargotervâsvuotâhuolâttâs. Tot lii kuittâg rijjâtatulâš.

Jis irâtteijest láá suu palvâlusâst pargeeh, te sun kalga ornid pargotervâsvuotâhuolâttâs suu pargeid. Irâtteijee puáhtá uuccâđ Kelast sajanmáávsu pargotervâsvuotâhuolâttâs koloid.

Jis pärni puáccáá

Jis pärni puáccáá já taarbâš tuáhtár tipšo, te tun puávtáh tuálvuđ suu tiervâsvuodâkuávdázân tâi priivaat tuáhtárân.

Kela sajanmáksá uási priivaat tuáhtár máávsein.
Toos lasseen Kela sajanmáksá uási talkkâsij haddeest.
Kela ij määvsi tipšoid tiervâsvuodâkuávdáást.

Koskâpuddâsâš tipšomrijjâ

Jis vuálá 10-ihásâš pärni puáccáá kivkked,
ovdâmerkkân leencun,
te tun puávtáh pääccid meddâl pargoost tipšod suu.
Tot kočoduvvoo koskâpuddâsâš tipšomrijjân.

Koskâpuddâsâš tipšomrijjâ lii enâmustáá 4 pargopeeivi.
Stuárráamus uási pargoadeleijein máksih päälhi
koskâpuddâsii tipšomrijjâ ääigist.
Kela ij määvsi torjuu taan ääigist.

Sierânâstipšomruttâ

Jis tun tipšoh pyeccee tâi vâdulii vuálá 16-ihásii pärni,
te tun puávtáh uuccâđ Kelast sierânâstipšomruudâ.

Tun puávtáh uázžuđ sierânâstipšomruutâ,
jis tun koolgah leđe pargoost meddâl

- pärni pyecceviäsutipšo tiet
- pärni pyecceviäsutiipšon lohtâseijee päikkítipšo tiet
- pärni vajoidittem tiet
- pärni škovlâkeččâlem tâi peivitipšokeččâlem tiet.

Sierânâstipšomruttâ lii siämmáá stuárusâš ko
puocâmpeiviruttâ.
Pärni ahe, puácuvuotâ, tipšomsaje já tipšo muddo
vaigutteh toos, ete puávtáh-uv uázžuđ tom.

Ucâmušâst kalga leđe fáárust tuáhtár čäällim D-tuodâštus,
mast agâstâlloo tárbu uásálistid pärni tiipšon.

Uusâ sierânâstipšomruudâ 4 mánuppaje siste tipšo älgimist.

Toorjâ vajoiditmân

Vajoiditmâin pyeredeh pargonaavcâid já toimânaavcâid, jis toh láá hiäjusmâm.

Kela uárnee vajoidittem já tuárju tuu áigápuáđu vajoidittem ääigi.

Kela lasseen vajoidittem uárnejeh ovdâmerkkân tiervâsvuođâkuávdááh já pyecceviäsuuh, pargoiälättâslájádâsah já PI-toimâttuvah.

Tun puávtáh tiäđuštállâđ tuáhtárist tâi Kelast, ete kiän ornim vajoidittem tun puávtáh uuccâđ.

Kela ornim vajoidittem lii

- áámmátlâš vajoidittem
- vajoidittempsykoterapia
- vajoidittem- já vuáhádâhhárjuttâskuursah
- vättee tálhudemvajoidittem
- neuropsykologilâš vajoidittem.

Tun kaavnah Kela ornim vajoidittemkursâid čujottâsâst www.kela.fi/kuntoutuskurssihaku

Vajoidittempalvelusâi pyevtitteijej tiäđuh láá čujottâsâst www.kela.fi/palveluntuottajahaku

Áámmátlâš vajoidittem

Áámmátlâš vajoidittem lii uáivildum pargoahasáid, kiäin puácuvuodâ lii hiäjusmittám tâi lii vyerdimist, ete puáttee iivij ääigi hiäjusmit pargonaavcâid tâi oppâмнаavcâid.

Vajoidittem ulmen lii ovdedid pargoost vaijeem tâi paargon maccâm.

Vajoidittem puáhtá meid išedid nuorâ peessâđ pargoelimân. Áámmátlâš vajoidittem uáassin puáhtá uázžuđ meid išeniävuid.

Nuorâ áámmátlâš vajoidittem

Nuorâ áámmátlâš vajoidittem lii uáivildum 16–29-ihásáid, kiäin ij lah oppâm- tâi pargosaje.

Tom puáhtá uázžuđ meid, jis uápuh láá koskâldum tâi vaarâst koskâlduđ.

Nuorâ áámmátlâš vajoidittem puáhtá uuccâđ tuáhtártuodâštusttáá.

Vajoidittee psykoterapia

Tun puávtáh uuccâđ Kelast vajoidittempsykoterapia, jis tust lii tuáhtár kavnattem mielâtiervâsvuođâ hemâdâs, mii hettee tuu uápuid tâi porgâm.

lähtun lii meid, ete tun lah uázžum mielâtiervâsvuođâ hemâdâs tiet tipšo ucemustáá 3 mánuppaje.

Toos lasseen tarbâšuvvoo psykiatrâ ciälkkámuš, mast agâstâlloo, ete mane tun tarbâšah terapia.

Vajoidittem- já vuáhádâhhárjuttâskuursah

Kela uárnee vajoidittem- já vuáhádâhhárjuttâskuursâid párnáid, nuoráid já rávisulmuid, kiäin lii puácuvuotâ teikkâ váddu.

Kuursâin uážuh tiäđu puácuvuodâst, viärdásâštorjuu sehe torjuu argâtoomâin cevzimân.

Sämikielâliih vajoidittemkuursah

Kela uárnee vajoidittemkuursâid meid sämikielâlâid. Talle kurssâ tuálloo suomâkielân já tulkkojuvoo táárbu miel jješkode-uv sämikielân.

Vättee tálhudemvajoidittem

Tun puávtáh uážžud vättee tálhudemvajoidittem, jis tun lah vuálá 65-ihásâš já tust láá puácuvuodâst tâi váádust šaddee merhâšittee vaigâdvoudah cevziđ aargâ toomâin.

Vátávâš tálhudemvajoidittem puáhtá leđe ovdâmerkkân toimânterapia tâi fysioterapia.

Neuropsykologilâš vajoidittem

Neuropsykologilâš vajoidittem lii uáivildum taid ulmuid, kiäin lii ovdâmerkkân ADHD teikkâ ovdânemhemâdâs.

Maht tun peesah vajoiditmân?

Tun puávtáh uuccâđ vajoiditmân, jis tuu pargonahcâ tâi toimânahcâ lii hiäjusmâm.

Tun tarbâšah táválávt meid tuáhtár čäällim ciälkkámuš. Ciälkkámušâst eteh, ete mii puácuvuodâid tâi vááduid tust lii já mon vajoidittem tuáhtár toos avžut.

Vátáváá tálhudemvajoidittem várás tun tarbâšah vajoidittemvuávám, mii lii rahtum almolii tiervâsvuotâhuolâttâsâst.

Ko tun lah finnim tuáhtárist ciälkkámuš, te tun puávtáh uuccâđ vajoidittem Kelast.

Vajoidittemruttâ

Vajoidittemruttâ tuurvâst tuu áigápuáđu vajoidittem äägi.

Tun puávtáh uážžud uásivajoidittemruudâ taggaar peeivist, kuás tun uásálistáh Kela, pyecceiviäsu teikkâ pargotiervâsvuotâhuolâttâs tâi sosiaalpalvâlusâi ornim vajoiditmân.

Vajoidittemruttâ meriduvvoo ihepuáđui miel, siämmáá vyevist ko puoccampeiviruttâ.

Vajoidittemruudâst piärroo viäru.

Jis tuu pargopeivi lii uánidum tondiet, ete tun uásálistáh vajoiditmân, te puávtáh uážžud uásivajoidittemruudâ.

Nuorâ vajoidittemruttâ

Nuorâ vajoidittemruttâ máksoo uápui tâi eres pargoelimân čyeccee vajoidittem äägi.

Tun puávtáh uážžud nuorâ vajoidittemruudâ, jis lah 16–19-ihásâš já jis tun anah, ete tuu pargonahcâ tâi toimânahcâ lii hiäjusmâm puácuvuodâid tâi vááduid tiet.

Vádulâštorjuuh

Jis tust tâi tuu párnáast lii váddu tâi puácuvuotâ, mii pištá kuhháá já mii taha aargâ vaigâdin, puávtáh uázžuđ vádulâštorjuu. Kela árvuštâl tuu vuoigâdvuodâ torjui ton vuáduđ, mon ennuv váddu tâi puácuvuotâ vaaigut tuu aargân. Vádulâštorjust láá kulmâ tääsi.

Vádulâštoorjâ páárnán

Vuálá 16-ihásâš pârni puáhtá uázžuđ vádulâštorjuu, jis

- sust lii tuáhtár tuodâštem váddu tâi kuhesáigásâš puácuvuotâ
- suu tipšom lii vátávub já kyermejeijeb ko párnáá, kiäst ij lah váddu tâi puácuvuotâ
- váddu tâi puácuvuotâ pištá ucemustáá 6 mánuppaje.

Vuáđuvádulâštoorjâ lii suulân 93 eurod mánuppajeest. Aledum vádulâštoorjâ lii suulân 218 eurod mánuppajeest. Alemus vádulâštoorjâ lii suulân 423 eurod mánuppajeest.

Vádulâštoorjâ rävisulmui

Puávtáh uázžuđ vádulâštorjuu paijeel 16-ihásâžžân, jis

- tust lii tuáhtár tuodâštem váddu tâi kuhesáigásâš puácuvuotâ
- tuu naavcah piergid aargâst já huolâttid alnaad lii hiäjunâm ucemustáá oovtâ ive ääigi
- váddu tâi puácuvuotâ toovvât tunjin hááitu tâi tarbâšah ton tiet iše tâi stivrim.

Vuáđuvádulâštoorjâ lii suulân 93 eurod mánuppajeest. Aledum vádulâštoorjâ lii suulân 218 eurod mánuppajeest. Alemus vádulâštoorjâ lii suulân 423 eurod mánuppajeest.

läláttâhuázžo tipšomtoorjâ

läláttuvâst puávtáh uázžuđ tipšomtoorjuu, jis

- tun lah olespiäiválii iäláttuvâst
- tust lii tuáhtár tuodâštem váddutâi kuhesáigásâš puácuvuotâ
- tuu naavcah piergid aargâst já huolâttid alnaad lii hiäjunâm ucemustáá oovtâ ive ääigi
- tarbâšah váádu tâi puácuvuodâ tiet iše tâi stivrim.

Vuáđuvádulâštoorjâ lii suulân 71 eurod mánuppajeest. Aledum vádulâštoorjâ lii suulân 156 eurod mánuppajeest. Alemus vádulâštoorjâ lii suulân 329 eurod mánuppajeest. Veteraanlase lii suulân 108 mánuppajeest.

Lasetiäduh vádulâštorjuin láá čujottâsâst

www.kela.fi/vammaistuet

Vádulij ulmui tulkkumpalvâlusah

Jis tun tarbâšah tulkkum kulováádu, kulo-uáinuváádu tâi sárnumváádu tiet, puávtáh uázžuđ Kela peht tuulhâid aargâ tiilijd.

Tun koolgah vistig uuccâđ torjuu tulkkumpalvâlusân. Ton maņa puávtáh jieš tiiláđ Kelast tuulhâ ovdâmerkân uáppoid, pargoelimân tâi puđâldâssáid.

Lasetiäduh vádulij tulkkumpalvâlusâst čujottâsâst

www.kela.fi/vammaisten-tulkkauspalvelu

Uuccâm já máksim

Tun puávtáh uuccâđ enâmus uási torjuin viermist:

www.kela.fi/viermist

Täärhist ucâmušâst, ete moh lahtoseh tast kalgeh lede.
Meiddei lahtosijd puáhtá toimättid viermist.

Tun puávtáh uuccâđ torjuid meid luámáttuvâiguin,
maid uážžu Kela viermisiiđoin:

www.kela.fi/luamattuvah

Jis tun uusah torjuu luámáttuvvâin, te vuolgât tom poostâ
peht Kelan.

Kela postâčujottâs lii

Kela

PL 10

00056 KELA

Puávtáh tipšod masa puoh Kela-âšijdâd meiddei puhelin peht.

Ko Kela lii kiedâvuššâm tuu ucâmuš,

te tun uážuh pááikán miärádâs.

Miärádâsâst muštâluvvojeh torjuu meeri, vuáđustâsah
já máksupeivi.

Tun uážuh miärádâs meid talle,
jis tunjin ij lah miedettum toorjâ.

Kela máksá torjuid tuu paŋkkutilin.

Almoot, jis tuu tile muttoo

Jis tuu eellim muttoo, tot puáhtá vaiguttiđ Kela torjuid. Muttum puáhtá kuoskáđ ovdâmerkkân asâmân, puáđoid, porgâmân tâi perrui.

Mušte almottiđ nubástusâin Kelan.
Puávtáh toohâđ tom viermist, puhelimist tâi toimâttuvâst.

Tuu ovdâsvástádâs lii visásmittiđ jieijâđ peeleeest, ete Kelast láá olmâ tiáđuh kevttimnáál.
Talle toorjá máksoo tunjin olmâ stuárusâžžân.

Jis miärádâsâst lii feilâ

Jis Kela miärádâsâst lii tuu mielâst feilâ, puávtáh uuccâđ miärádâsân nubástus.

Tun uážuh miärádâsreeivâ mielđ ravvuid tast, ete maht nubástus occoo.

Jis tust láá koččâmušah, te väaldi ohtâvuodâ vistig Kelan.

Kela ášástállâmpalvâlusâst viermist tun puávtáh

- uuccâđ torjuid
- vuolgâttid lahtosijd
- tärhistid jieijâđ ucâmuš tile
- vuolgâttid viestâid
- almottiđ nubástusâin
- lopâttid torjuu.

Návt Kela palvâl

Viermist

Luvvâ Kela torjui pirrâ anarâškielân:
www.kela.fi/anaraskielan

Koijâđ ravvuu:
www.kela.fi/kysy-kelasta

Rekinist torjuu mere:
www.kela.fi/laskurit

Ášástâl viermist:
www.kela.fi/viermist

Viermipalvâlusân kalga čáládâttâđ.
Tarbâšah paŋkkitubdâlduvâid tâi moobiilnanodâs.

Toimâttuvâst

Täärhist palvâlemsoojij ohtâvuotâtiáđuuid já ávusorroomaagijd viermist:
www.kela.fi/toimattuvast

Tarbâšah-uv tuulhâ?

Luvvâ lase tulkkum pirrâ:
www.kela.fi/tarbasah-uv-tuulha

Sämikielâliih palvâlusah:
www.kela.fi/saame

Puhelimist

Ávus argâpeeivij 9–16.
Aassâm020 692 210
Almugijkoskâsâš ääših (ávus 10–15).....020 634 0200
Áigápuátutoorjá.....020 692 207
läláttuvah.....020 692 202
Maassâdpeerrâm.....020 634 4940
Oppâm já viärjukenigâsvuotâ.....020 692 209
Pargottesvuotâ.....020 692 210
Puáccám já koortah 020 692 204
Vaanhimvuotâ.....020 692 206
Vajoidittem já vádulâštorjuuh.....020 692 205

Väärrid ääigi

Puávtáh väridid ääigi suáittimáin puhelinpalvâlusân tâi viermist:
www.kela.fi/varaa-aika
tâi vuolgâtmáin ohtâvuotâväldimpivduu čujottâsân:
saame@kela.fi

Äigiväridem viermist udâsmuvá. Udâsmitem maŋa koolgah tubdâttâttâđ talle ko halijdah väridid ääigi. Tarbâšah tubdâttâttâm várás viermipaŋkkitubdâlduvâid tâi moobiilnanodâs.

Kela anarâškielân

Anarâškielâliih viermisiiđoh:

www.kela.fi/anaraskielan

Anarâškielâliih tiedettemčáálluseh:

Almos aassâmtoorjâ

Áigápuátutoorjâ

läláttuvah já eres torjuuh iäláttâhuázžoi

Oppâm já viärjukenigâsvuotâ

Pargottesvuotâ

■ Puoccâm já vajoiditem

Pärniperruuh

Varrim Suomân tâi Suomâst olgoenâmáid

Anarâškielâlijd tiedettemčáállusijđ

puáhtá printtiđ viermist:

www.kela.fi/saamenkieliset-esitteet